

دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم

دانشکده علوم قرآنی آمل

پایان نامه کارشناسی ارشد

رشته: علوم قرآنی

موضوع:

بررسی شاخصه های معلم قرآن کریم از

منظر قرآن و روایات

استاد راهنما:

دکتر سید معصوم حسینی

نگارنده:

محمد قدوسی زاده

بهمن ماه سال ۱۳۹۶

چکیده

تعلیم و تبلیغ دین، از سیاست‌های بنیادین اسلام و اهداف زیر بنایی بعثت رسول خدا (ﷺ) است. تعلیم، آموزش و تبیین معارف دینی، نشر و گسترش آنها در جامعه و آشنا ساختن افراد به وظایف شرعی و بازشناختن حلال و حرام خدا، فرایندی است که رفتار انسان‌ها را به گونه مطلوب تغییر می‌دهد. در جهان امروز که بحران‌های فرهنگی در صدد تهی کردن انسان از معنویت می‌باشند، تبلیغ دین و ارزش‌های نشأت گرفته از آن به جهت مقابله با این بحران‌ها ضرورت ویژه‌ای پیدا می‌کند. امروزه تبلیغات، نقش بسیار تعیین کننده‌ای در سرنوشت جوامع انسانی دارد و در حالی که قدرت‌های استکباری می‌کوشند با تمام توان تبلیغی خود، ملت‌های مسلمان و غیر مسلمان را زیر سلطه نگه دارند و منابع آنها را به غارت برند، ضرورت دارد متولیان فرهنگ دینی (معلمان و مبلغان) نیز پیام‌های دین را به مردم گوشزد کنند و آنان را از توطئه‌های شیطانی دشمن آگاه سازند. نظر به اهمیت ویژه آموزش در اسلام، معلم و مربی قرآن نیز از منزلت ارزنده‌ای برخوردار است. ارزش تعلیم و آثاری که از آن ناحیه بر سرنوشت متعلم و دانش آموز بار می‌شود، حساسیت مقام معلم و ارزش کاری او را دو چندان می‌کند. با توجه به اینکه معلم قرآن به عنوان خالق نظام فکری دینی، از جایگاه برجسته‌ای در نهادینه کردن تفکر اسلامی در جامعه برخوردار است، تبیین شاخصه‌ها و مؤلفه‌های معماران افکار جامعه در دیدگاه دین مبین اسلام اهمیت ویژه‌ای پیدا می‌کند که در این پایان نامه با روشی مساله محور و توصیفی - تحلیلی به بررسی این شاخصه‌ها در سه بعد (اخلاقی، آموزشی، عملی) دست یابد و رهیافت و دستاورد این نوشتار حاکی از آنست که معلم قرآن باید متخلق به اخلاق قرآنی و اسلامی باشد و مهمترین اندوخته‌های آموزشی یک معلم قرآن را آگاهی‌های دینی تشکیل می‌دهد و باید به موادی که تدریس می‌کند احاطه کامل داشته و همچنین برای تعلیم و تبلیغ قرآن از شیوه‌ای صامت و غیر مستقیم که تأثیر و کارآیی بیشتری دارد، استفاده نماید تا بذل پیام رسانی را در دل و جان مخاطبان بنشانند و جلوی تبلیغات دشمن علیه آنان را نیز بگیرد.

واژگان کلیدی: معلم، تعلیم، تبلیغ، شاخصه.

الملخص

يعتبر تعليم الدين و دعايته من زوايا سياسية هامة للاسلام و من الأهداف النبوية لبعثة رسول الله (ص). إنّ تعليم المعارف الدينية وتبيينها، ونشرها في المجتمع، على جانب معرفة الناس بالوظائف الشرعية، و بما حرّمة الله وحلّله عملية تغيّر سلوك الإنسان بشكل نافع. في العالم الحاضر الذي تسعى فيه الأزمات الثقافية إلى تفرغ الإنسان من المعنوية، مسّت الحاجة إلى دعاية الدين والقيم الناجمة عنها من أجل مواجهة هذه الأزمات. اليوم، تلعب الدعايات دورًا حاسمًا في مصير المجتمعات البشرية وبما أنّ القوى الاستكبارية مع كل قوتها الدعائية تسعى إلى السيطرة على الشعوب الإسلامية وغير الإسلامية ونهب منابعهم فلا بدّ لمتولّي الثقافة الدينية (المعلّمين والمبلغين) أن يبصّروا الناس بالرسائل الدينية ويجعلوهم أن يدركوا مؤامرات العدو الشيطانية. نظراً إلى الأهمية الخاصة للتعليم في الإسلام، للمعلّم مكانة عالية أيضاً. إنّ قيمة التعليم والبصمات التي تتركها من تلك الناحية على مصير المتعلّم تزيد في أهمية موقف المعلّم وقيمة عمله. بما أنّ المعلّم القرآني - بوصفه خالقاً للنظام الفكري الديني - له مكانة بارزة في تقييد الفكر الإسلامي في المجتمع، فيهتمّ الدين الإسلامي المبين بمهندسي أفكار المجتمع ويولّوهم أهمية كبرى. عاجلت هذه الرسالة اعتماداً على المنهج الوصفي - التحليلي هذه السمات في أبعادها الثلاثة (الأخلاقية، والتعليمية، والعملية) حيث إنّ النتائج تدلّ على أنّ معلّم القرآن يجب أن يتحلّى بالأخلاق القرآنية والإسلامية؛ لأنّ المعارف الدينية تشكّل أهمّ ذخائره التعليمية وعلى المعلّم أن يحيط علماً بالمواد الدراسية ويستخدم المنهج الصامت وغير المباشر لتعليم القرآن وتبليغه لكي ينتشر و يبيث رسالته في نفوس المخاطبين وعقولهم ويقوم بمحاولات للحيلولة دون دعايات العدو.

الكلمات الدلّيلية: المعلّم، التعليم، الدعاية، السّمة

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱.....	مقدمه.....
۳.....	کلیات تحقیق:.....
۴.....	بیان مسئله:.....
۴.....	علت انتخاب موضوع، اهمیت و فایده آن:.....
۵.....	پیشینه پژوهش:.....
۶.....	اهداف پژوهش:.....
۶.....	هدف کلی:.....
۶.....	اهداف جزئی:.....
۶.....	سؤالات.....
۶.....	الف) اصلی.....
۶.....	ب) فرعی:.....
۷.....	فرضیه های پژوهش:.....
۷.....	روش گردآوری اطلاعات و داده‌ها:.....
۷.....	جنبه جدید بودن و نوآوری تحقیق:.....
۷.....	دامنه تحقیق.....
۸.....	نتایج علمی و عملی تحقیق:.....
۹.....	فصل اول: مفاهیم و مبانی نظری تحقیق
۱۰.....	۱-۱. مفاهیم بنیادین تحقیق.....
۱۰.....	۱-۱-۱. شاخصه در لغت.....
۱۱.....	۲-۱-۱. شاخصه در اصطلاح.....
۱۲.....	۳-۱-۱. معلم در لغت.....
۱۳.....	۴-۱-۱. معلم در اصطلاح.....
۱۳.....	۱-۴-۱-۱. واژگان همسو با معلم:.....
۱۳.....	۱-۴-۱-۱. مبلغ در لغت.....
۱۴.....	۲-۴-۱-۱. مبلغ در اصطلاح.....

۱۶ ۱-۴-۱-۳. مربی در لغت.....
۱۷ ۱-۴-۱-۴. مربی در اصطلاح.....
۱۸ ۱-۴-۱-۵. مدرس در لغت.....
۱۸ ۱-۴-۱-۶. مدرس در اصطلاح.....
۱۹ ۲-۱. مبانی نظری
۱۹ ۱-۲-۱. معلم قرآن
۲۰ ۲-۲-۱. ویژگی و جایگاه معلم قرآن از منظر آموزه های دینی
۲۳ ۳-۲-۱. ضرورت تبلیغ معارف قرآنی
۲۵ ۴-۲-۱. رابطه تزکیه با تعلیم
۲۶ ۵-۲-۱. اولین معلم قرآن
۲۷ ۶-۲-۱. اجرت برای تعلیم
۳۰ فصل دوم: بررسی شاخصه های اخلاق و تأثیرگذاری معلم قرآن.....
۳۱ ۱-۲. ایمان
۳۴ ۲-۲. اخلاص
۳۷ ۳-۲. ادب و احترام
۴۱ ۴-۲. بصیرت
۴۴ ۵-۲. توکل
۴۶ ۶-۲. سخاوت
۴۹ ۷-۲. گذشت
۵۲ ۸-۲. تواضع
۵۴ ۹-۲. خوش خلقی و کردار نیک
۵۷ ۱۰-۲. ظاهر متناسب
۵۹ ۱۱-۲. شجاعت و اراده
۶۱ ۱۲-۲. سعه ی صدر
۶۳ ۱۳-۲. پرهیز از تبعیض
۶۶ ۱۴-۲. بی‌اعتنایی به زخارف دنیا.....
۶۸ خلاصه فصل:.....
۶۹ فصل سوم: بررسی شاخصه های آموزشی معلم قرآن.....

۷۰	۱-۳. مخاطب شناسی
۷۴	۲-۳. احاطه علمی
۷۶	۳-۳. عمل به علم
۸۰	۴-۳. آموزش تدریجی
۸۲	۵-۳. انذار و تبشیر
۸۶	۶-۳. قصه گویی و ارائه الگو
۸۸	۷-۳. بهره گیری از تمثیلات قرآن
۹۱	۸-۳. بیان ساده و جدال احسن
۹۴	۹-۳. موعظه
۹۷	۱۰-۳. تشویق و تنبیه
۱۰۱	۱۱-۳. عدم سخت گیری و اجبار
۱۰۵	۱۲-۳. آگاهی از مسائل روز و خلاقیت
۱۰۹	خلاصه فصل:
۱۱۰	فصل چهارم: شاخصه‌های ایمان آفرینی و تبدیل باور ذهنی به باور قلبی شاگردان
۱۱۱	۱-۴. ایجاد زمینه معرفت دینی
۱۱۳	۲-۴. تداعی معانی
۱۱۵	۳-۴. تأکید بر تلاوت قرآن
۱۱۷	۴-۴. سفارش به معاشرت با نیکان
۱۱۹	۵-۴. تکرار و ایجاد ملکات اخلاقی
۱۲۱	۶-۴. بازسازی روحی مخاطبان
۱۲۳	۷-۴. تحریک عواطف
۱۲۵	۸-۴. سخنوری و خطابه
۱۲۷	۹-۴. تبلیغ عملی
۱۳۰	۱۰-۴. آسان گیری
۱۳۲	۱۱-۴. معرفی الگوی های حسنه
۱۳۴	۱۲-۴. امر به معروف و نهی از منکر
۱۳۷	۱۳-۴. تقسیم مخاطبان بر حسب باورها
۱۴۱	۱۴-۴. شناخت زمان و مکان

۱۴۳	خلاصه فصل:
۱۴۴	نتیجه گیری و پیشنهادات
۱۴۵	نتیجه گیری
۱۴۷	پیشنهادات
۱۴۸	منابع و مآخذ
۱۶۱	چکیده انگلیسی

مقدمه

تعلیم و تربیت از امتیازات ویژه آدمی است و همه پیشرفتهای مادی و معنوی انسان، مرهون این پدیده مبارک است. از این رو، معلّم و مرّبی، نزد همه اقوام و ملل از جایگاهی رفیع برخوردار است. «ربّ» و «معلّم» دو نام از نامهای شریف خداوند هستند؛ ربّ از «تربیت» گرفته شده و «ربّ العالمین» یعنی تربیت کننده همه عالم و خدای بزرگ نخستین معلّم انسان است: در قرآن مجید بیش از بیست مورد، بر این مطلب، تصریح دارد از جمله: ﴿الرَّحْمَنُ عَلَّمَ الْقُرْآنَ خَلَقَ الْإِنْسَانَ عَلَّمَهُ الْبَيَانَ﴾ (رحمن: ۱-۴) «خداوند رحمان، قرآن را تعلیم فرمود، انسان را آفرید، و به او بیان را آموخت». ﴿اقْرَأْ وَ رَبُّكَ الْأَكْرَمُ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ﴾ (علق: ۳-۵) «بخوان که پروردگارت (از همه) بزرگوارتر است، همان کسی که بوسیله قلم تعلیم نمود، و به انسان آنچه را نمی دانست یاد داد!».

تقارن و همراهی «تعلیم قرآن»، «آفرینش انسان» و «آموزش بیان» با اسم شریف «رحمان» در این آیات، نشانگر عمومیت و فراگیری تعلیم و تربیت نسبت به همه انسانهاست، همانطور که منشأ اصلی تعلیم و تربیت خداوند بزرگ است و انسان به سبب آموختن بیان از او، به آموزش دیگران می پردازد، می تواند آموزشهای دیگران را نیز فرا بگیرد.

پیام آوران الهی نیز، وظیفه خطیر تعلیم و تربیت انسانها را بر دوش داشتند و هر یک در حدّ توان و موقعیت خویش، بدان اقدام نمودند و در این میان، خاتم انبیا حضرت محمد مصطفی (ﷺ) از برجستگی خاصی برخوردار بود بگونه‌ای که پیش از تولّد او، حضرت ابراهیم و حضرت اسماعیل (علیهم‌السلام) از خدا می‌خواهند که هر چه زودتر او را بر مسند تعلیم و تربیت انسانها بنشانند. ﴿رَبَّنَا وَ ابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَ يُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ وَ يُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ (بقره: ۱۲۹) «پروردگارا! در میان آنها پیامبری از خودشان برانگیز، تا آیات تو را بر آنان بخواند، و آنها را کتاب و حکمت بیاموزد، و پاکیزه کند زیرا تو توانا و حکیمی (و بر این کار، قادری)». برگزیدگان الهی، در امر تعلیم و تربیت و ارشاد و هدایت انسانها از جان خویش مایه گذاشتند و با شور و هیجان فراوانی که از اخلاص آنها سرچشمه می‌گرفت، شب و روز، بر چنین امر مقدّسی پای فشردند تا جامعه بشری را از مرداب جهل و خرافه نجات بخشد.

در فرهنگ اسلام، با تعابیر زیبایی از مقام شامخ معلّم و مربّی تمجید شده، که در ضمن، ارزش گزاری به تعلیم و تربیت نیز هست. امام صادق (علیه السلام) می‌فرماید: «مَنْ تَعَلَّمَ لِلَّهِ عَزَّوَجَلَّ وَ عَمِلَ لِلَّهِ وَ عَلَّمَ لِلَّهِ، دُعِيَ فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ عَظِيمًا...»^۱ (کسی که برای خدای بزرگ بیاموزد و برای او عمل کند و برای او آموزش دهد، در ملکوت آسمانها، بزرگ خوانده می‌شود).

با این اوصاف، بسیار روشن است که پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) و به تبع ایشان امامان معصوم (علیهم السلام) برای آموزش و پرورش انسانها، برنامه مدوّن و حساب شده‌ای را در سیره و سخن خویش به ارمغان گذاشتند، تا مسلمانان آن را در زندگی فردی و اجتماعی اجرا نمایند. با توجه به این امر، اهمیت و ضرورت تبلیغ دین از دو منظر عقل و دین قابل اعتنا است.

این نوشتار برآن است با بررسی مهمترین شاخصه‌ها و مؤلفه‌های معلمان و مبلغان قرآن در سه بُعد – شاخصه‌های اخلاقی، شاخصه‌های آموزشی، شاخصه‌های ایمان آفرینی و تبدیل باور ذهنی به باور قلبی در متعلّمین – به تبیین هر چه بیشتر جایگاه والای تعلیم و تبلیغ دین از منظر آیات شریف قرآن و روایات گهربار معصومین (علیهم السلام) بپردازد.

^۱ کلینی، محمدبن یعقوب بن اسحاق، *الکافی*، به کوشش: علی اکبر غفاری و محمد آخوندی، تهران: دارالکتب الاسلامیه، چهارم: ۱۴۰۷، ج ۱، ص ۳۵.

کلیات تحقیق

بیان مسئله :

برای ماندگاری و استواری یک فکر و عقیده، باید به انتشار و گسترش آن دست زد تا پیروان بیشتری برایش یافت و گرنه شعله‌هایش فروکش خواهد کرد و به مرور زمان، به طاق نسیان، سپرده خواهد شد. پرفروغ بودن افکار بلند قرآن نیز پس از هزاران سال که از پیدایش آن می‌گذرد، مرهون تبلیغ و سینه‌به‌سینه شدن و انتشار آن‌هاست؛ در اهمیت تعالیم قرآنی و تدین به اسلام راستین نیز آمده است هرکس جز بر اسلام گردن نهد، مسیر دوزخ را طی خواهد کرد و هیچ آیینی جز اسلام، توان اداره زندگی انسان و برآوردن نیازهای گوناگون جسمی و روحی او را نخواهد داشت، به همین دلیل خداوند می‌فرماید: ﴿وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ (آل عمران: ۸۵)؛ «هر کس غیر از اسلام، دینی اختیار کند، هرگز از او پذیرفته نیست و او در آخرت از زیانکاران است» رتبه‌ی معلمان قرآن بر اساس آیات قرآن و روایات به ترتیب خداوند (علق: ۳-۵)، پیامبر اکرم (ﷺ) (آل عمران: ۱۶۴)، ۱۴ معصوم و عالمان دینی (توبه: ۱۲۲) هستند؛ زیرا بشریت همیشه به پیامبر و امام دسترسی ندارد؛ از این رو، ضروری است گروهی از مردم به‌عنوان (راوی، گاه با عنوان محدث، گاه با عنوان فقیه و گاه با عنوان مجتهد و طلبه و معلم قرآن و مبلغ) عهده‌دار تعلیم و تربیت و هدایت مردم شوند و با این کار راه آنان را ادامه دهند؛ بنابراین با توجه به جایگاه رفیع و نقش ارزنده‌ای که معلمان قرآن در راهنمایی قافله بشری بر عهده‌دارند، وظیفه خطیر و پراهمیت آنها ایجاب می‌کند که از شایستگی و برازندگی خاصی نیز برخوردار باشند تا بتوانند به نحو احسن، رسالت خویش را به انجام رسانند و به اهداف ارزشمند پیام‌گزاری نائل آیند.

علت انتخاب موضوع، اهمیت و فایده آن:

تعلیم و تربیت از اهداف اصلی دین اسلام است و قرآن نیز به عنوان برنامه زندگی بشر و پیشبرد اهداف اسلام باید آموزش داده شود، تا جامعه‌ای اسلامی ایجاد گردد. برای شکل‌گیری و پایداری جوامع اسلامی در تمام سطوح اجتماع از سطح خانواده گرفته تا امت اسلامی و حتی فراتر از آن امت جهانی وجود معلمان قرآنی جهت رسیدن به این هدف و تقویت جامعه اسلامی امری لازم و ضروری می‌باشد. بنابراین تبیین و شناخت شاخصه‌های اخلاقی، آموزشی و ایمان‌آفرینی از ضروریات جامعه کنونی می‌باشد و بی‌توجهی به آن می‌تواند خسارت‌های جبران‌ناپذیری بر پیکره قرآن وارد نمایند.

از آن جا که آموزه های دینی می تواند ما را به این هدف برساند، آشنایی با شاخص های معلم و مبلغ قرآن که در دین اسلام با مراجعه به متن قرآن و کلام پیشوایان دین به دست می آید، ضرورت پژوهش را مشخص می سازد. هرچند دانشمندان علوم دینی از زوایای مختلف به تعلیم و تعلم پرداخته اند، واقع این است که عالمان و متفکران نگاه موشکافانه به شاخصه های معلم قرآنی در این باره نداشته اند به همین خاطر مؤلف در این پژوهش برآن است که شاخصه های معلم قرآن را در ابعاد مختلف با تکیه بر آیات و روایات بررسی نماید.

پیشینه پژوهش:

واقع این است که در مورد پژوهش حاضر کتابی که بتواند به صورت مستقل تمام جوانب آن را تبیین و تشریح کند، تدوین نشده است، اما از کتاب های مرتبط در این باره که در ضمن مباحث خود، مطالبی را ذکر کرده اند می توان به کتب و مقالات زیر اشاره کرد.

کتاب ها:

۱. قرائتی، محسن، قرآن و تبلیغ، تهران: مرکز فرهنگی درسهای از قرآن . ۱۳۷۷.
۲. عباسی مقدم ، مصطفی ، نقش اسوه ها در تبلیغ و تربیت ، ۱۳۷۱ ، تهران : سازمان تبلیغات اسلامی.
۳. الهامی نیا ، علی اصغر ، تبلیغ در قرآن ، بی تا ، قم : پژوهشکده تحقیقات اسلامی نمایندگی ولی فقیه در سپاه .
۴. نوری ، محمد اسماعیل ، وظایف اخلاقی معلم و شاگرد ، وفا ، جعفر ، ۱۳۷۰ ، قم: شکوری.
۵. داوودی ، محمد ، نقش معلم در تربیت دینی ، ۱۳۸۵ ، قم : پژوهشگاه حوزه و دانشگاه .

مقالات:

۶. فلکی، بشری؛ صلاحیت ها و توانایی های معلم قرآن، مجله: رشد آموزش قرآن، پاییز ۱۳۸۳ - شماره ۴، ۶ صفحه - از ۳۷ تا ۴۰
۷. شفابخش کلور، سیده کبری؛ معلم قرآن موفق ، مجله: رشد آموزش قرآن ، تابستان ۱۳۹۱ - شماره ۳۷ (۵ صفحه - از ۲۱ تا ۲۵)

۸. حاجی پور، حسین؛ شکاف بین قول و فعل مبلغان و مربیان دینی در تبلیغ دین ، مجله: آسیب پژوهی اجتماعی ، پاییز ۱۳۹۴، سال اول - پیش شماره ۱ ، ۲۲ صفحه - از ۶۵ تا ۸۶

هیچ کدام از منابع فوق الذکر به طور مستقل به موضوع پایان نامه نپرداخته و این پایان نامه با راهنمایی استاد راهنما به جمع آوری روش مند در حوزه موضوع پایان نامه خواهد پرداخت و از ابعاد گوناگون ، موضوع نوشتار را به صورت موشکافانه جمع، تبیین و تشریح خواهد نمود.

اهداف پژوهش:

هدف کلی:

بررسی شاخصه های معلم قرآن و ارتقاء دانش و مهارت مدیریت قرآنی در معلمان قرآن.

اهداف جزئی:

۱. تبیین شاخصه های اخلاقی معلم قرآن.
۲. تحلیل و بررسی شاخصه های آموزشی معلم قرآن.
۳. بررسی چگونگی تأثیر گذاری معلم قرآن و شاخصه های ایمان آفرینی و تبدیل باور ذهنی به باور قلبی شاگردان با تکیه بر آیات و روایات.

سوالات

الف) اصلی

شاخصه های معلم قرآن از منظر آموزه های دینی (قرآن و روایات) چیست؟

ب) فرعی:

۱. شاخصه های اخلاقی و تأثیرگذار معلم قرآن چیست ؟
۲. شاخصه های آموزشی معلم قرآن چیست؟
۳. شاخصه های ایمان آفرینی و تبدیل باور ذهنی به باور قلبی شاگردان چیست؟

فرضیه‌های پژوهش:

۱. در قرآن و روایات به شاخصه های اخلاقی معلم قرآن از جمله سعه صدر، اخلاص، گذشت و... پرداخته شده است.
۲. در قرآن و روایات به شاخصه های آموزشی معلم قرآن از جمله انداز و تبشیر، تشویق و تنبیه ، جدال احسن و... پرداخته شده است.
۳. شاخصه هایی برای ایمان آفرینی و تبدیل باور ذهنی به باور قلبی شاگردان در آیات و روایات ذکر شده است که می توان سفارش به معاشرت با نیکان، تأکید بر انس با قرآن، ایجاد زمینه معرفت دینی و... را نام برد.

روش گردآوری اطلاعات و داده‌ها:

روش تحقیق و گردآوری مطالب در این نوشتار، به صورت کتابخانه‌ای بوده است، به عبارت دیگر کتاب‌ها، مجلات، مقالات علمی و سایت‌های مرتبط در این باره پس از نمود و بررسی، مورد فیش برداری واقع شده و سپس به صورت تحلیلی تدوین یافته است.

جنبه جدید بودن و نوآوری تحقیق:

در زمینه موضوع تعلیم و تعلم کتب متعددی از سوی دانشمندان تألیف شده ولی محققان کمتر به مسئله شاخصه معلم قرآن پرداخته اند و در کتبشان انحصاراً به ویژگی های اخلاقی و آموزشی و اعتقادی آنان کمتر توجه شده است بدین روی پژوهش حاضر با بهره گیری از اهم کتب روایی و تفسیری برآن است تألیف مستقل و جامعی در این باره به عمل آورد.

دامنه تحقیق

با توجه به اهمیت موضوع تحقیق، این مسئله که معلم قرآن کیست و از جهات مختلف چه شاخصه هایی دارد و چگونه باورهای ذهنی دانش آموزان را به باورهای قلبی تبدیل کنیم مورد بررسی قرار گرفته و اهمیت بحث شاخصه های معلم قرآن در تعلیم و تربیت جامعه معین گردیده است.

و در این زمینه از آیات قرآن کریم و نهج البلاغه و کلام معصومین (علیهم‌السلام) بهره جسته، و همچنین نظرات اندیشمندان اسلامی را لابلای مطالب به صورت مختصر بیان شده است.

نتایج علمی و عملی تحقیق:

۱. تنقیح و برجسته سازی شاخصه های اخلاقی و آموزشی معلم قرآن
۲. بررسی و تبیین شاخصه های ایمان آفرینی و تبدیل باور های ذهنی به باورهای قلبی.

در این جا شایسته است از استاد راهنمای گرامی جناب دکتر سید معصوم حسینی، از تمامی اساتید گرانقدر، مسئول کتابخانه دانشکده علوم قرآنی آمل و مدیرکل محترم سازمان تبلیغات اسلامی استان و رئیس محترم اداره تبلیغات اسلامی شهرستان گرگان کمال تشکر و قدردانی را داشته باشم که بدون راهنمایی ها و تلاش های آنان این پایان نامه به سرانجام نمی رسید.

« وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ »